

УДК 339

**ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ТОРГІВЛІ ЦІННИМИ ПАПЕРАМИ
НА ФОНДОВИХ БІРЖАХ****Квіта Г. М., Писанець К. К., Бігма Д. С.**

Київський національний університет технологій та дизайну

У статті проаналізовано тенденції розвитку сучасних технологій торгівлі цінними паперами на фондових біржах, надано характеристику послуги Інтернет-трейдингу та механізмів електронної торгівлі.

Ключові слова: фондова біржа, цінні папери, Інтернет-трейдинг, електронна торгівля

На сучасному етапі розвитку суспільства інвестиційна діяльність пов'язана з необхідністю обробки величезного потоку інформації, до того ж постійної мінливості, відновлення даних по тому або іншому об'єкту. Завдання інвестора полягає в тому, щоб оцінити можливості інвестиційного проекту, обрати найоптимальніший варіант інвестиційної політики.

Вплив інформаційних систем на ефективність інвестиційних процесів досліджувався в роботах таких провідних спеціалістів у цій галузі, як В. С. Пономаренко, Р. К. Бутова, А. П. П'ятибратов, О. І. Пушкар, О. І. Амоша, О. А. Джусов. Однак потребує більш докладнішого вивчення питання автоматизації складання плану інвестиційного проекту, отримання фінансових показників, використання математичних методів, інструменту електронних таблиць та графіків, досвід використання онлайн інвестування.

Постановка завдання

Метою дослідження є аналіз тенденцій розвитку сучасних технологій торгівлі цінними паперами на фондових біржах.

Сучасний етап розвитку світового господарства характеризується значними змінами у фінансовому середовищі. За своїм характером фінансовий ринок є найбільш перспективним для розвитку інноваційних електронних технологій, тому що допускає практично повну автоматизацію більшості процесів. Поглиблення процесів глобалізації, посилення потоків іноземного капіталу в національні економіки країн, формування інноваційних тенденцій на фінансових ринках створюють передумови для активного впровадження нових технологій торгівлі цінними паперами на фондових біржах.

Результат досліджень

Згідно з Договором про співробітництво з питань європейської інтеграції України між Міністерством економіки і СП «Технології та інвестиційний консалтинг (СП «ТІКОН»)» № 3 від 01.11.2000 р. створено Інтернет-сервер «Інвестиційні можливості в Україні» (домен imvu.com.ua) для допомоги регіонам та підприємствам у залученні фінансових коштів під їх інвестиційні проекти. У рамках цього проекту облдержадміністрації забезпечуються методичними матеріалами, створюється інфраструктура щодо збору та підготовки до розміщення в Інтернет інвестиційних пропозицій та проектів, здійснюються заходи для їх просування до потенційних інвесторів. На Інтернет-сервері «Інвестиційні можливості в Україні» розміщено інвестиційні пропозиції підприємств. Представлені документи мають єдину стандартизовану структуру, затверджену Міністерством економіки. Перегляд інформації здійснюється за допомогою стандартного Internet Browser: Internet Explorer, Netscape Communicator та інших. Є можливість перекачувати та переглядати наявні файли Інвестиційних меморандумів та Бізнес-планів інвестиційних проектів у текстовому редакторі WORD [7].

Хоча сьогодні існують фондові біржі, які пропонують традиційний вид торгівлі в «біржовій ямі», та такий сервіс, скоріше, має іміджевий характер, аніж впливає на ціноутворення в ході біржових торгів цінними паперами та іншими фінансовими інструментами. Таким чином, автоматизація біржової торгівлі дозволила удосконалити процес організації торгів фондовими біржами, пришвидшити процес обігу даних і збільшити чисельність учасників їхніх торгових систем. З іншого боку, професійні учасники біржового ринку (брокери, дилери, інвестиційні банки) отримали можливість розвивати нові напрямки інвестиційного роздрібного бізнесу (рітейлу), залучати нових клієнтів, приватних інвесторів, розробляти власні системи доступу для торгів на фондових біржах. Додатковим стимулом до розвитку електронних технологій торгівлі став активний прихід на локальні ринки іноземних інвесторів, особливо на фондові майданчики США та Японії [9].

В економічній літературі можна знайти різні визначення синонімічних понять «Інтернет-трейдинг», «онлайн-трейдинг», «онлайн-брокеридж», «прямий електронний доступ» тощо, однак в основному вони різняться лише певними специфічними характеристиками.

У перекладі з англійської мови Інтернет-трейдинг (англ. Internet-trading) означає «Інтернет-торгівля» або торгівля в мережі Інтернет. Інтернет-трейдинг – це сучасна технологія укладання угод з цінними паперами, яка дозволяє компанії-брокеру автоматично обслуговувати необмежену кількість клієнтів, спрямовуючи інформацію про їхні заявки безпосередньо в торговельну систему біржі [2, с. 457]. Онлайн-трейдинг – це діяльність з управління інвестиціями за допомогою мережі Інтернет [1].

Під терміном «Інтернет-трейдинг» розуміють сучасну технологію, що дозволяє управляти грошовими коштами, купувати чи продавати цінні папери через Інтернет. За допомогою спеціалізованого для таких цілей програмного забезпечення надається можливість отримання віддаленого доступу до біржових торгів [8].

Онлайн-брокеридж – це послуга, що надається не біржею, а торговцем – професіональним учасником ринку цінних паперів [3]. Інвестор, який має намір купити чи продати цінні папери, не може здійснити ці операції самостійно, згідно із Законом України «Про цінні папери та фондовий ринок» від 23 лютого 2006 р. №3480-IV [5]. Для цього йому знадобиться брокер (ліцензований торговець цінними паперами та зберігач цінних паперів) і комерційний банк (для відкриття поточного розрахункового рахунку).

Прямий електронний доступ до біржових торгів (direct market access – DMA) – подібний до Інтернет-трейдингу вид послуги за визначенням, але інший з технологічної точки зору [4]. Ця технологія використовується на західних та азійських розвинених фондових майданчиках і являє собою високошвидкісний електронний канал («шлюз») біржової інформації, що, як правило, використовується для торгівлі цінними паперами на зарубіжних фондових біржах.

Підключення до західних бірж потребує принципово нових технічних рішень порівняно з технологіями торгівлі цінними паперами на вітчизняних фондових майданчиках [4]. Більше того, в Україні механізм доступу на зарубіжні фінансові ринки не врегульований законодавчо.

Інтернет-технології дозволяють брокерам надавати принципово новий набір послуг: дані щодо котирування в режимі онлайн, новини та звіти компаній, спостереження за станом інвестиційного портфеля клієнта (склад, поточна вартість і дохідність активів), дослідження ринку в цілому та його окремих сегментів, кредитування клієнта грошовими та фондовими активами, можливість працювати з похідними фінансовими інструментами тощо [1]. Інформаційна взаємодія між

брокером і клієнтами здійснюється через мережу Інтернет, що суттєво збільшує швидкість оформлення та виконання наказів клієнтів [6, с. 457].

Досить цікавою є світова практика використання в процесі здійснення фундаментального аналізу цінних паперів, певних інтерактивних фінансово-інформаційних систем. Найбільш популярною такою системою, є Bloomberg professional. Варто зазначити, що дана система є досить дорогою, однак вона надає її користувачу широкий спектр можливостей. Дану систему використовують великі інституційні інвестори, які здійснюють інвестиції на зарубіжних ринках цінних паперів.

Bloomberg надає її користувачу доступ до історичних цінних курсів цінних паперів, курсів в режимі реального часу, а також індикативним даним. В спектр можливостей також входить надання фінансової звітності і розрахункових даних, дослідження ринків, аналітика, інструменти для управління інвестиційним портфелем, платформа для торгівлі цінними паперами. Тобто, за допомогою даної системи у користувачів є готовий фундаментальний аналіз по емітентах, які є в базі даних Bloomberg, тому інвестору залишається лише приймати інвестиційні рішення. Серед світових конкурентів Bloomberg, які мають подібні продукти, що надають своїм користувачам результати проведеного фундаментального аналізу можна назвати REUTERS, Financial Times, Tenfore та ін. [10].

Висновки

Поява новітніх інформаційних технологій і процеси фінансової глобалізації загострили конкуренцію на західних фінансових ринках, що змусило організований біржовий ринок звернутись до використання інноваційних електронних систем торгівлі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Абакуменко О. В. Фінансові інновації на ринку цінних паперів / О. В. Абакуменко // Актуальні проблеми економіки. – 2014. – № 12. – С. 17-21.
2. Вайн С. Инвестиции и трейдинг: Формирование индивидуального подхода к принятию инвестиционных решений / С. Вайн. – М. : Альпина Бизнес Букс, 2011. – 534 с.
3. Інформація о торгах // ПАТ «Українська біржа». [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.ux.ua

4. Ключев И. DMA – модная услуга российских брокеров [Электронный ресурс] / И. Ключев // Igu.ru. – Режим доступа: www.iguru.ru
5. Про цінні папери та фондовий ринок// Закон України від 23.02.2006 №3480-IV. [Електронний ресурс] – Режим доступа: zakon1.rada.gov.ua
6. Рынок ценных бумаг: [Учебник для студентов вузов, обучающихся по экономическим специальностям] / Е.Ф. Жуков. – 3-е изд., перераб. и доп. – М. : Юнити-Дана, 2011. – 567 с.
7. Сазонець О. М. Інформаційні системи і технології в управлінні зовнішньоекономічною діяльністю: [навч. посіб.] / О. М. Сазонець. – К. : «Центр учбової літератури», 2014. – 256 с.
8. Циренин А. Пифы и интернет-трейдинг: что общего? // Рынок ценных бумаг. – 2013. – № 6. – С. 26.
9. Щербина А. Г. Тенденції розвитку електронної торгівлі на фондовому ринку / А. Г. Щербина // Актуальні проблеми економіки. – 2012. – № 2 (128). – С. 301-309.
10. Юркевич О. М. Сутність та необхідність фундаментального аналізу в процесі портфельного інвестування [Електронний ресурс] / О. М. Юркевич. – Режим доступа: <https://kneu.edu.ua/.../Сутність%20та%20необхідність%20фундаменту>.

Тенденции развития торговли ценными бумагами на фондовых биржах

Квита Г. Н., Писанец К. К., Бигма Д. С.

Киевский национальный университет технологий и дизайна

В статье проанализированы тенденции развития современных технологий торговли ценными бумагами на фондовых биржах, предоставлена характеристика услуги Интернет-трейдингу и механизмов электронной торговли.

Ключевые слова: фондовая биржа, ценные бумаги, Интернет-трейдинг, электронная торговля

The progress of trading in securities trends are on exchange stocks

Kvita G. N., Pysanec K. K., Bigma D. S.

Kyiv national university of technologies and design

In the article progress of modern technologies of trading in securities trends are analyses on exchange stocks, description of favors is given the Internet-treyding and mechanisms of electronic trade.

Keywords: exchange stock, securities, Internet-treyding, electronic trade